

Комунальний заклад Львівської обласної ради
«Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»
Кафедра практичної психології

Освітня програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти

«Організація та практичний підхід до якісної інклюзивної освіти дітей з особливими освітніми потребами різних рівнів підтримки»

Програма підвищення кваліфікації розглянута і рекомендована до затвердження на засіданні кафедри практичної психології

(протокол № 2 від 1.03.2023 р.)

Завідувач кафедри

Ігор КОРНІЄНКО

Програма підвищення кваліфікації затверджена науково-методичною радою

(протокол № 4 від 27.04.2023 р.)

Голова науково-методичної ради

Павло ХОБЗЕЙ

Освітня програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти

«Організація та практичний підхід до якісної інклюзивної освіти дітей з особливими освітніми потребами різних рівнів підтримки»

Розробники:

Кизима Ірина Іванівна, директор комунальної установи «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Стрийської міської ради Стрийського району Львівської області, кандидат педагогічних наук.

I. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Мета: знайомство з системою впровадження процесу інклюзивного навчання, формування здатності створювати безпечне, ефективне інклюзивне середовище, оволодіння методами роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в умовах закладів загальної середньої освіти відповідно до потреб здобувачів освітніх послуг.

Напрямок: формування інклюзивного, розвиваючого та мотивуючого до навчання освітнього простору для дітей з особливими освітніми потребами зокрема:

1. знання і розуміння основних понять інклюзивної освіти;
2. володіння системними знаннями щодо організації і впровадження інклюзивного середовища в закладі освіти;
3. розуміння ролі кожного учасника інклюзивного процесу, його функціональні обов'язки та напрями діяльності.

Обсяг: 16 годин.

Форма підвищення кваліфікації: очна

Опис спецкурсу

Категорія слухачів	Характеристика спецкурсу
Педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти	Лекцій: 5 години Практичні заняття: 11 годин

Цілі спецкурсу: У результаті підвищення кваліфікації відповідно до навчального плану спецкурсу педагогічні працівники будуть:

знати:

- основні поняття інклюзивної освіти;
- роль кожного учасника інклюзивного процесу, його функціональні обов'язки та напрями діяльності;

розуміти:

- особливості дітей з освітніми труднощами;
- процес впровадження інклюзивного середовища в закладі освіти;

вміти:

- враховувати можливості і потреби дитини з особливими освітніми потребами;
- надати дитині з ООП допомогу щодо соціалізації в закладі освіти.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться/набуватимуться:

- **загальні компетентності** - знання і розуміння сучасних тенденцій розвитку освіти; соціально-правових основ, законодавчих актів у сфері інклюзивної освіти, концепції інклюзивної освіти.
- **фахові компетентності** - розвинені вміння організовувати діяльність на компетентнісних засадах (планування, організація, прогнозування, проектування, оцінювання тощо); організовувати та проводити роботу за основними напрямками та видами діяльності в умовах інклюзивного середовища; конструювати та реалізувати сучасні навчальні, корекційно-розвиткові програми із використанням різноманітних методів, форм і технологій; діагностувати освітній процес, учасників освітнього процесу і скласти індивідуальні траєкторії; формувати уявлення про наступність та логічну послідовність організації роботи педагога в умовах інклюзивного середовища; розвивати здатність педагога ефективно реагувати на потреби дитини з ООП; розробляти зручний для використання в роботі індивідуальний план розвитку дитини з ООП.

Очікувані результати навчання:

- Виявляє здатність надавати підтримку дитині у реалізації індивідуальної освітньої траєкторії.
- Розуміє особливості дітей з освітніми труднощами.
- Демонструє вміння враховувати можливості і потреби дитини з особливими освітніми потребами.
- Вміє надати дитині з ООП допомогу щодо соціалізації в закладі освіти.

Контроль за знаннями слухачів проводиться: під час виконання завдань на практичних заняттях за допомогою постановки дискусійних запитань та результати модульної контрольної роботи.

Оцінювання у вербальній формі проводиться на основі отриманої зворотної інформації від слухачів про результативність підвищення кваліфікації з можливістю внесення змін у методику роботи зі слухачами курсів.

Засоби навчання:

Інформаційно-методичні

1. Опорні конспекти
2. Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи.
3. Глосарій основних термінів та понять зі спецкурсу.
4. Питання для самоконтролю.
5. Фонд електронних документів

Матеріально-технічні

Мультимедійна установка та комп'ютерна техніка для демонстрації презентаційного матеріалу та навчальних відео.

Місце надання освітньої послуги: КУ «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Стрийської міської ради

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації:
сертифікат

II. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Інтеграційно-мотиваційне заняття

Час за робочою навчальною програмою – 1 година

Тема 1. Реєстрація учасників. Знайомство з програмою, формування очікувань

(практичне – 1 година)

План практичного заняття

1.1.1. Реєстрація. Вправи на знайомство слухачів курсів та налаштування на навчання.

1.1.2. Ознайомлення з програмою та особливостями навчання. Формування очікувань.

Модуль 1. Філософія інклюзії. Інклюзивна школа – ознака сучасного гуманного суспільства.

Час за робочою навчальною програмою – 6 годин

Тема 1.1. Підготовка освітнього процесу до інтеграції дітей з особливими освітніми потребами

(лекція – 2 години)

План лекційного заняття

1.1.1. Умови організації інклюзивного середовища в закладі освіти.

1.1.2. Термінологічні складові інклюзивного середовища.

1.1.3. Психологічна і соціальна освіта педагогів.

Тема 1.2. Освітні методики та технології роботи з дітьми з особливими освітніми потребами, навчання яких потребує додаткових ресурсів *(практичне - 4 години)*

План практичного заняття

1.2.1. Особистісно орієнтоване та кооперативне навчання.

1.2.2. Індивідуальна освітня траєкторія.

1.2.3. Формувальне оцінювання.

1.2.4. SMART- технології для дітей з особливими освітніми потребами.

1.2.5. Специфічні освітні технології (ніскова терапія, арт-терапія, ігрова терапія).

Модуль 2. Рівні підтримки для дітей з ООП

Час за робочою навчальною програмою – 4 години

Тема 2.1. Основні поняття та організаційно-методичне забезпечення в процесі інклюзивного навчання

(лекція – 1 година)

План лекційного заняття

2.1.1 Зони відповідальності на уроках та поза ними асистента вчителя та асистента дитини

2.2.2 Врахування компетентнісного підходу до навчання дітей з ООП.

2.2.3 Умови для забезпечення рівнів підтримки для дітей з ООП в інклюзивних класах

Тема 2.2. Рівні підтримки в освітньому процесі осіб з особливими освітніми потребами в інклюзивних класах закладів загальної середньої освіти
(практичне – 3 години)

План практичного заняття

2.2.1. Рівні підтримки учнів з особливими освітніми потребами

2.2.2. Практичні приклади роботи з дітьми в інклюзивному просторі через гру.

2.2.3. Адаптація та модифікація навчальних матеріалів до особливих потреб дитини різних рівнів.

Модуль 3. Формування інклюзивного, розвиваючого та мотивуючого до навчання освітнього простору для дітей з особливими освітніми потребами.

Час за робочою навчальною програмою – 4 години

Тема 3.1. Взаємодія з батьками дітей з особливими освітніми потребами
(лекція – 2 години)

План лекційного заняття

3.1.1. Міждисциплінарний підхід в організації команди психолого-педагогічного супроводу та основні принципи її діяльності.

3.1.2. Консультування та психологічна підтримка батьків щодо особливостей, розвитку, навчання та виховання дітей з ООП.

3.1.3. Формування дружнього і неупередженого ставлення до дітей з ООП.

3.1.4. Булінг в інклюзивному середовищі.

Тема 3.2. Співпраця всіх учасників освітнього середовища закладу освіти
(практичне – 2 години)

План практичного заняття

3.2.1. Індивідуальна програми розвитку учня інклюзивної школи.

3.2.2. Практика спільного викладання в інклюзивному середовищі.

3.2.3. Координація діяльності батьків, педагогів, фахівців ІРЦ.

3.2.4. Підтримки педагогів з організації інклюзивного навчання (тренінги, семінари).

Вихідне діагностування.

Тема 1. Модульна контрольна робота. Підбиття підсумків.

Час за робочою навчальною програмою – 1 година

III. РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ

Назви тем	Кількість годин			
	Усього	Лекції	Прак-тичні	Семі-нарські
Інтеграційно-мотиваційне заняття	1		1	
<i>Тема 1. Реєстрація учасників. Знайомство з програмою. Формування очікувань</i>			1	
Модуль 1. Філософія інклюзії. Інклюзивна школа – ознака сучасного гуманного суспільства	6	2	4	
<i>Тема 1.1. Підготовка освітнього процесу до інтеграції дітей з особливими освітніми потребами</i>		2		
<i>Тема 1.2. Освітні методики та технології роботи з дітьми з особливими освітніми потребами, навчання яких потребує додаткових ресурсів</i>			4	
Модуль 2. Рівні підтримки для дітей з ООП	4	1	3	
<i>Тема 2.1. Основні поняття та організаційно-методичне забезпечення в процесі інклюзивного навчання</i>		1		
<i>Тема 2.2. Рівні підтримки в освітньому процесі осіб з особливими освітніми потребами в інклюзивних класах закладів загальної середньої освіти</i>			3	
Модуль 3. Формування інклюзивного, розвиваючого та мотивуючого до навчання освітнього простору для дітей з особливими освітніми потребами	4	2	2	
<i>Тема 3.1. Взаємодія з батьками дітей з особливими освітніми потребами</i>		2		
<i>Тема 3.2. Співпраця всіх учасників освітнього середовища закладу освіти</i>			2	
Вихідне заняття <i>Тема 1. Модульна контрольна робота. Підбиття підсумків.</i>	1		1	
Всього годин:	16	5	11	

Список літератури:

1. «Порядок організації інклюзивного навчання в закладах загальної середньої освіти» Постановою Кабінету Міністрів України від 15.09.2021 №957
2. «Порядок та умови надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами» постановою Кабінету Міністрів України від 14 лютого 2017 р. № 88
3. Особливості реалізації компетентнісного підходу в освіті дітей з
4. інтелектуальними порушеннями / навчально-методичний посібник /авт.: О. Чеботарьова, Г. Блеч, І. Бобренко, І. Гладченко, О. Мякушко, С. Трикоз, І. Сухіна, Н. Ярмола. За наук. ред.: О. Чеботарьової, І. Сухіної. – К.: ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2019. 450 с. <https://lib.iitta.gov.ua/718292/>
5. Виховна робота осіб з особливими освітніми потребами в умовах нової української школи: навчально-методичний посібник / Коломоець А.О., Луценко Л.М., Кульбіда С.В., Спіцина О.В. Електронні ресурси та редактовані рукописи завершених праць наукових працівників ІСПП ім. М. Ярмаченка НАПН України постійно розміщуються в електронній бібліотеці НАПН України <http://lib.iitta.gov.ua/>.
6. Порошенко М.А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник.-Київ: ТОВ «Агенство «Україна», 2019. – 300
7. Асистент учителя в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник / Дятленко Н. М., Софій Н.З., Мартинчук О. В., Найда Ю. М., під заг. ред. Войцехівського М. Ф.. – К.: ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2015.
8. Гаяш О. В. Поради вчителям щодо навчання дітей з особливими освітніми потребами у класі з інклюзивним навчанням: Методичні рекомендації/ Укладач О. В. Гаяш. – Ужгород: Інформаційно-видавничий центр ЗППО, 2014.
9. Данілавіч Е. А., Литовченко С. В. Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі: навчально-методичний посібник/ За ред. А. А. Колупаєвої. – К.: Видавнича група «А.С.К.», 2012.
10. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання: наук.-метод. посібник /А. А. Колупаєва, Л. О Савчук. К. – Науковий світ, 2010.
11. Діти з особливими потребами у загальноосвітньому просторі, початкова ланка / за ред. В. І. Бондар, В. В. Зосенка. – К., 2004